

Preferentielijst

1. Inleiding

In allerlei wettelijke bepalingen is een wirwar aan voorrechten gecreëerd m.b.t. vorderingen tot vergoedingen. Mr. H.A. Stein stelde in 2010 een prachtig schema samen van deze voorrechten, in het werkveld beter bekend als 'de preferentie-lijst'. Sindsdien hebben zich nieuwe ontwikkelingen voorgedaan, die niet tussentijds zijn verwerkt in de lijst. Bureau Wsnp ontving de laatste tijd veel vragen over nieuwe ontwikkelingen m.b.t. preferentie.

Eind 2019 heeft Bureau WSNP daarom op zich genomen het schema bij te werken en in het bijzonder om vervallen wetsartikelen/voorrechten te verwijderen en nieuwe toe te voegen. Tevens zijn onder alle veelgebruikte genoemde wetsverwijzingen links ingevoegd welke het mogelijk maken snel 'door te klikken' naar wetstechnische informatie.

Een en ander heeft geresulteerd in bijgaande geactualiseerde lijst versie mei 2020, **die opnieuw is bijgewerkt in juli 2021 herkenbaar aan de groene kleur**, naar voorbeeld van mr. H.A. Stein.

Mocht u aanvullingen hebben of fouten constateren, dan horen wij dat heel graag, zodat we die kunnen verwerken in een nieuwe versie, via infowsnp@rvr.org.

2. Inhoud

1.	Inleiding	1
2.	Inhoud	1
3.	Uitdeling	2
3. 1	Algemeen	2
3. 2	Rangregeling	2
3. 3	Voorrecht	4
3. 4	Preferentielijst	4
3. 5	Toelichting op preferentielijst 'overige goederen'	4
1.	Kosten tot behoud (3:284 BW)	5
2.	Kosten van onderhoud (art. 25 Wegenwet)	5
3.	Kosten van bearbeiding (art. 3:285 BW)	5
4.	Kosten faillissementsaanvraag (art. 3:288 BW, 16 Fw)	5
5.	Rijksbelastingen (art. 21 Inv.W.)	5
4.	Preferentietabel	7

3. Utdeling

3.1 Algemeen

Doel van verhaalsexecutie is steeds de verkoop van goederen van de schuldenaar om uit de opbrengst de executant zo veel mogelijk te voldoen. De uitdeling is aan enkele duidelijke regels gebonden.

1. De executieambtenaar voldoet uit de opbrengst vooraf de kosten van executie. Er blijft vervolgens een netto executieopbrengst over (verder executieopbrengst te noemen).
2. Indien de executant de enige verhaalsoeker is, wordt de executieopbrengst aan hem uitgekeerd tot het beloop van hoofdsom, renten en kosten. Een eventueel overschot wordt uitgekeerd aan de geëxecuteerde.
3. In geval van pluraliteit van schuldeisers moet worden onderscheiden:
 - a. De hoogste gerangschikte parate executant heeft geëxecuteerd; in dat geval wordt aan hem het hem toekomende (hoofdsom, renten en kosten) uitgekeerd, een eventueel overschot wordt – in afwachting van een rangregeling – belegd op een kwaliteitsrekening;
 - b. Een andere schuldeiser heeft geëxecuteerd: de gehele executieopbrengst wordt – in afwachting van een rangregeling – belegd op een kwaliteitsrekening.

3.2 Rangregeling

De wet laat aan belanghebbenden bij de executieopbrengst van een goed de gelegenheid in onderling overleg de besteding van de executieopbrengst te regelen (zie bijv. [art. 481 Rv](#)). Een rangregeling wordt eerst noodzakelijk wanneer in onderling overleg geen overeenstemming wordt bereikt.

De 'Rangregeling' is een uitdelingslijst, buiten faillissement, opgesteld door een rechter-commissaris en vastgesteld na tegenspraak van belanghebbenden, zo nodig na renvooi-procedures ([art. 482 – 490a Rv](#)).

De procedure vindt ook toepassing in geval van executie door een hypotheekhouder van een registerzaak (openbaar of onderhands krachtens machtiging van de voorzieningenrechter), zie [art. 3:270](#) en [271 BW](#) jo [art. 551 Rv](#).

De opening van een rangregeling wordt verzocht aan de voorzieningenrechter bij verzoekschrift, zie [art. 480 lid 2](#) en [481 lid 2 Rv](#).

In geval van faillissement of Wsnp zal – bij voldoende baten – sprake moeten zijn van een uitdelingslijst, in feite dus een rangregeling binnen faillissement. De faillissementskosten en het salaris van de curator/bewindvoerder moeten bij voorrang boven alle schulden worden voldaan (zie art. 16 lid 2 Fw, art. 3:277 BW*, HR 22 december 1990, NJ 1991, 305 De Ranitz q.q./Ontvanger, art. 182 Fw) Feitelijk is er dan ook sprake van twee rangregelingen: één ten aanzien van de faillissementskosten waaronder het salaris van de curator en één ten aanzien van de crediteuren van voor de faillissementsdatum, ieder naar hun onderlinge rang.

Voor een zuiver onderhandse verkoop – al dan niet onder druk van de hypotheekhouder – kent de wet geen rangregelingsprocedure. Over het algemeen wordt aangenomen dat de wettelijke procedure ook niet analoog kan worden toegepast (zie Broekveldt WPNR 2006/6675, pag. 562).

Een rangregeling zal in dat geval in kort geding gevorderd moeten worden waarbij m.i. alle belanghebbenden zullen moeten worden gedagvaard (vgl. art. 438 lid 5 Rv en art. 705 lid 3 Rv). Indien het een beslag betreft op een registerzaak, waarbij sprake is van een Vormerkung¹ en latere beslagleggers onder derden op de koopsom (dus onder de koper en/of de notaris) dienen dus te worden gedagvaard de schuldenaar, de hypotheekhouder en andere beperkt gerechtigden en beslagleggers op de onroerende zaak en op de koopsom, evenals de derden onder wie beslag is gelegd. Die laatsten zullen de uitkomst van de rangregeling moeten "gehangen en gedogen.

Een andere mogelijkheid is wellicht dat in kort geding gevorderd wordt een rechter-commissaris te benoemen ten overstaan van wie de rangregeling moet worden vastgesteld, met overeenkomstige toepassing van de wettelijke bepalingen. Dit verhoudt zich evenwel slecht met de bezwaren tegen analogische toepassing van de wettelijke rangregelingsprocedure.

*Er is een feitelijk voorrang bij beslagen op vastgoed indien er een Vormerkung is geplaatst. Tijdsvolgorde:

1. Beslag
2. Vormerkung
3. Beslag.

Dan wordt het oude beslag geheel voldaan ten koste van het latere beslag. Dit is dus een inbreuk op artikel 3:277 BW. Bijgaand de Parlementaire toelichting.

1 De Vormerkung (uit het Duits) is de inschrijving van de koopovereenkomst van een woning in het Kadaster. Hierdoor wordt de koper beschermd tegen een beslag of faillissement van de verkoper dat na de verkoop ontstaat.

3.3 Voorrecht

De noodzaak van een rangregeling vloeit voort uit art. 3:278 BW, waarin is bepaald dat voorrang voortvloeit uit pand, hypotheek en voorrecht en uit andere in de wet aangegeven gronden. Daarbij geldt als uitgangspunt:

1. Pand en hypotheek gaan boven voorrecht (art. 3:279 BW);
2. Voorrecht op bepaalde goederen gaat boven voorrecht op alle goederen (art. 3:280 BW);
3. Bijzondere voorrechten op hetzelfde goed staan in gelijke rang (art. 3:281 lid 1 BW);
4. Voorrechten op alle goederen nemen rang naar hun volgorde in de wet (art. 3:281 lid 2 BW);
5. Tenzij de wet anders bepaalt.

3.4 Preferentielijst

In allerlei wettelijke bepalingen is een wirwar aan voorrecht gecreëerd, die hierna in schema worden gezet.

De voorrechten worden voldaan in de volgorde van de nummers waarin zij zijn geplaatst. Indien een nummer door hoofdletters is onderverdeeld, worden de vorderingen in het algemeen in die alfabetische volgorde voldaan. Vorderingen die onderling concurrent zijn, zijn opgenomen met opsommingstekens.

Men dient er steeds rekening mee te houden dat de preferentielijst slechts een betrekkelijke waarde heeft. Retentierechten en gezuiverde beperkte rechten – met de daaraan toegekende preferente waardevergoedingsaanspraak – kunnen de vermelde volgorde verstoren. Een retentor kan zijn vordering op de teruggehouden zaak verhalen met voorrang boven allen tegen wie het retentierecht kan worden ingeroepen (art. 3:291 BW). De vraag tegen wie het retentierecht kan worden ingeroepen wordt beantwoord door art. 3:291 BW en de daarbij behorende rechtspraak.

Ten slotte kennen art. 3:299 (pand en hypotheek) en art. 3:283 BW (voorrecht) regelingen met betrekking tot substitutie: het (voor)recht op een goed strekt zich mede uit over vorderingen tot vergoeding die in de plaats van dat goed zijn getreden. Met name omtrent het substitutievoorrecht, en de plaats daarvan in de rangorde, bestaan nog wat onduidelijkheden.

3.5 Toelichting op preferentielijst 'overige goederen'

Enkele voorrechten zijn hieronder van commentaar voorzien. De rang die een voorrecht inneemt volgt steeds uit de wettelijke bepaling, zodat de genomen plaats in de rangregeling geen nadere toelichting vraagt.

1. *Kosten tot behoud (3:284 BW)*

Dit voorrecht moet beperkt worden opgevat. Hieronder vallen slechts kosten tot behoud van een zaak die zijn gemaakt om de zaak in fysieke zin voor geheel of gedeeltelijk tenietgaan te behoeden. Daaronder vallen niet de kosten voor (regulier) onderhoud, aldus HR 24 maart 1995, NJ 1996, 158 *Stichting Crediteurenbelangen/Rabo Domburg*.

2. *Kosten van onderhoud (art. 25 Wegenwet)*

Het voorrecht betreft het verschuldigde over de laatste twee onderhoudsjaren en het lopende jaar.

3. *Kosten van bearbeiding (art. 3:285 BW)*

Het voorrecht moet voortvloeien uit een overeenkomst tot aanneming van werk. Vereist is tevens dat de crediteur zelf aan de werkzaamheden pleegt deel te nemen. Het voorrecht vervalt na verloop van twee jaren sinds het ontstaan van de vordering.

4. *Kosten faillissementsaanvraag (art. 3:288 BW, 16 Fw)*

Hieronder vallen ook de kosten "door een schuldeiser gemaakt ter verkrijging van vereffening buiten faillissement", aldus art. 3:288 sub a BW. Dat betekent dat ook de kosten van het openen van een rangregeling (art. 481 Rv) onder dit voorrecht vallen.

5. *Rijksbelastingen (art. 21 Inv.W.)*

Onder Rijksbelastingen vallen ook:

- in- en uitvoerrechten, op grond van art. 1 lid 2 Algemene Wet inzake Rijksbelastingen;
- milieubelastingen, op grond van de Wet belastingen op Milieugrondslag, die betrekking heeft op Grondwaterbelasting, Belasting op leidingwater, Afvalstoffenbelasting, Brandstofbelasting en Energiebelasting.;
- verontreinigingsheffing rijkswateren, op grond van de Regeling toepassing Algemene wet inzake rijksbelastingen voor de verontreinigingsheffing rijkswateren en de Waterwet.
- diverse heffingen, die geïnd worden als bestuurlijke boeten met toepassing van hoofdstuk VIIIA van de Algemene Wet inzake Rijksbelastingen. Het betreffen de heffingen als bedoeld in artikelen 14, 22, 29 en 35 van de Meststoffenwet en de Diergezondheidsheffing als bedoeld in art. 91a van de Gezondheids- en Welzijnswet voor Dieren.

Op belastingen van provincie en gemeente is het voorrecht van art. 21 Invorderingswet niet van toepassing. De heffing en invordering vindt weliswaar plaats als was sprake van een Rijksbelasting (art. 227a Provinciewet, art. 231 Gemeentewet), maar toepasselijkheid van art. 21 Invorderingswet is uitdrukkelijk uitgesloten (art. 232 Provinciewet en art. 249 Gemeentewet).

Artikel 51 Zvw (inkomensafhankelijke bijdrage Zorgverzekeringswet) valt qua invordering onder artikel 21 IW; invordering verloopt op dezelfde wijze als loonbelasting/inkomstenbelasting.

4. Preferentietabel

No.	Verhaalsobject	Wetsartikel	Vordering uit hoofde van
Te boek gesteld schip			
1	A Schip	8:210/820 Lid 1 BW	Kosten van uitwinning, bewaking, rangregeling
	B Schip	8:210/820 Lid 2 BW	Kosten van wrakopruiming
	C Schip	8:211/821 BW	<ul style="list-style-type: none">– Kosten tot behoud na beslag;– Vordering uit arbeidsovereenkomst laatste 12/6 maanden;– Hulploon en averij-grosse
2	Zaken aan scheepsboord	8:221/831 BW	Kosten van uitwinning van die zaken, bewaking, rangregeling
3	Zaken aan scheepsboord	8:222/832 BW	Hulploon en averij-grosse
4	Schip	8:204/792 BW	Hypotheek
5	Schip	8:217/827 BW	<ul style="list-style-type: none">– Bedrijfsvorderingen tegen reder, eigenaar, bevrachter;– Aanvaring;– Vorderingen ex art. 8:752/1062 tegen reder of eigenaar;– Vorderingen ex art. 8:461 lid 2 tegen rompbefrachter
6	Schip	8:218/828 BW	Vorderingen ex art. 3:284 en 285 BW

No.	Verhaalsobject	Wetsartikel	Vordering uit hoofde van
Te boek gesteld luchtvaartuig			
1	Luchtvaartuig	8:1315 BW	Kosten uitwinning, bewaking, tot behoud na beslag, rangregeling
2	Luchtvaartuig	8:1317, 1318 BW	Buitengewone kosten tot behoud en hulploon
3	Luchtvaartuig	8:1311 BW	Hypotheek

No.	Verhaalsubject	Wetsartikel	Vordering uit hoofde van
Overige goederen			
1	Behouden goed	<u>3:284 BW</u>	Kosten tot behoud
2	Onroerende zaak	<u>25 Wegenwet</u>	Kosten van onderhoud
3	Onroerende zaak	<u>138 Lid 3 Waterschapswet</u>	Waterschapsbelasting ten laste van onroerende zaak
4 A	Onroerende zaak	<u>3:279 BW</u>	Hypotheek
6	Verpand goed	<u>3:279 BW</u>	Pandrecht
7	Goed waarop beperkt recht rustte	<u>3:282 BW</u>	Waardevergoedingsaanspraak
8	Bewerkte zaak	<u>3:285 en 286 lid 2 BW</u>	Kosten van bearbeiding
9	Appartementsrecht	<u>3:286 lid 1 BW</u>	Bijdrage appartementseigenaar (max. 1 jaar)
10	Vordering van laedens op WA-verzekeraar	<u>3:287 BW</u>	Schadevergoedingsvordering op laedens
11	Alle goederen	<u>3:288 sub a BW, 16 lid 2 Fw</u>	Kosten faillissementsaanvraag
12 A	Alle goederen	<u>21 Invorderingswet</u>	Rijksbelastingen
B	Alle goederen	<u>Zvw art. 18f1 lid 8</u>	de bestuursrechtelijke premie van wanbetalers Zorgverzekeringswet
C	Alle goederen	<u>61 Wet op de Accijns</u>	Door vergunninghouder betaalde accijns, maximaal een half jaar
D	Alle goederen	<u>24 Wet Verbruiksbelastingen Alcoholvrije Dranken</u>	Door vergunninghouder betaalde belastingen
E	Alle goederen	<u>66 en 81 Werkeloosheidswet</u>	Premie sociale verzekeringen door UWV
F	Alle goederen	<u>39c Ziektewet</u>	Ziekte-uitkering, -premie en vergoeding door UWV (werkgever)
G	Alle goederen	<u>3:289 BW</u>	Heffingen EGKS

14	A	Alle goederen	<u>1.12 Algemene Douanewet</u>	Vorderingen douanevertegenwoordigers
	B	Alle goederen	<u>3:288 sub b BW</u>	Kosten lijkbezorging
	C	Alle goederen	<u>3:288 sub c, d BW</u>	Pensioen
	D	Alle goederen	<u>3:288 sub e BW</u>	Arbeidsloon
	E	Alle goederen	<u>7:719 lid 3 BW</u>	Regeling zeevarenden
15	A	Alle goederen	<u>30 Wet Inkomensvoorziening Oudere en Gedeeltelijk Arbeidsongeschikte Gewezen Zelfstandigen</u>	Terugvordering IOAZ-uitkering
	B	Alle goederen	<u>30 Wet Inkomensvoorziening Oudere en Gedeeltelijk Arbeidsongeschikte Werkloze Werknemers</u>	Terugvordering IOAW-uitkering
	C	Alle goederen	<u>60 lid 7 en 62i Participatiewet</u>	Terugvordering PW-uitkering en verhaalsbijdrage*
	D	Alle goederen	<u>60 lid 7 en 62i Participatiewet</u>	Terugvordering Bbz 2004**
	E	Alle goederen	<u>66 en 64 Werkeloosheidswet</u>	Terugvordering bij werkgever van loondervingsuitkering
	F	Alle goederen	<u>79 en 81 Werkeloosheidswet</u>	Terugvordering bij werkgever van uitkeringen o.g.v. <u>Wet financiering sociale verzekeringen</u>
	G	Alle goederen	<u>36d Werkloosheidswet</u>	Terugvordering WW-uitkering*
	H	Alle goederen	<u>34a Ziektewet</u>	Terugvordering ZW-uitkering*
	I	Alle goederen	<u>21 a Toeslagenwet</u>	Terugvordering toeslag-uitkering
	J	Alle goederen	<u>59 WAO</u>	Terugvordering loon- en inkomenssuppletie WAO*
	K.	Alle goederen	<u>65b WAZ</u>	Terugvordering loon- en inkomenssuppletie WAZ*
	L.	Alle goederen	<u>2:63 en 3:60 Wajong</u>	Terugvordering loon- en inkomenssuppletie Wajong*
	M.	Alle goederen	<u>79b WIA,</u>	Terugvordering WIA-uitkering*
	N.	Alle goederen	<u>35b WIOW</u>	Terugvordering WIOW*
	O	Alle goederen	<u>25a AOW</u>	Terugvordering AOW-uitkering*

P	Alle goederen	<u>55b ANW</u>	Terugvordering ANW-uitkering*
Q	Alle goederen	<u>24d Algemeen Kinderbijslagwet</u>	Terugvordering AKW-uitkering*

16. De nalatenschap

A.	De nalatenschap	<u>Art. 4.7 lid 1c juncto 3.277</u>	<u>kosten vereffening nalatenschap aanvraag en boedelkosten</u>
B.	De nalatenschap	deze volgt de algemene regels	<u>de afwikkeling -</u>

Met de inwerkingtreding van de Fiscale vereenvoudigingswet 2017² zijn naar verwachting³ per 1-1-2022 ook toeslagschulden preferent. Tot de inwerkingtreding van bovengenoemde wet zijn toeslagschulden **niet** preferent.

Let op

- * Opgelegde boetes bij teveel ontvangen uitkering zijn **niet** preferent. Voor een schuldregeling en Wsnp-traject moeten saldo-opgaven dus worden uitgesplitst.
- ** De bevoegdheid tot terugvordering en verhaal van Bbz-uitkering blijkt uit paragraaf 6.4 respectievelijk paragraaf 6.5 van de Participatiewet. In het Bbz 2004 kan niet worden afgeweken van (de preferentieregeling in) de artikelen 60 (lid 7) en 62i Participatiewet (artikel 78f Participatiewet).

² Zie ook Parlementaire monitor punt 6.

³ Onder het voorbehoud dat de wijzigingen per 1 januari 2022 van kracht worden.